

Časopis
v
kaj vsaki
tek, in se
dobi u zalogi
za celo leto po
2 fr.; za pol
leta po 1 fr.
srebra.

SLOVENSKA

C B E L A,

berilo za obudo in omiko
slovenskega duha.

Po pošti po-
slan velja za
celo leto 2 fr.
40 kr. za pol
leta 1 fr. 20
kr. sreb. Na-
ročbino pri-
jemlje zalo-
žnik.

List. 6.

U Celju 7. Svečana

1850.

Boj na Grobničkem polju. *)

Poleg horv. A. N. Gostovinskega.

Po nesrečni bitki (boj) pri Šaji, **) ktero je Batu - Kan nad Ugri dobil, so bile divjem tatarskim vratem k sercu Evrope otvorene. Mnogobrojni i kervožejni, kako gladne kobilice, so se tudi ovi iz azijskih pušavah doselili. Kakor kobilice s svojim poletom sonce zakrivajo, pretile so i ove divje krme, da sonce izobraženosti evropske utérne.

Medtem sodbina drugače odloči. Batu - Kan, zmiram sledeči stope ugarskega kralja Bele IV., skupi na ovem, tadaj še jelenskem polju vse svoje, od razdeljenja Kadamova ostavše črede, ter ž njimi čez Vinodol proti otoku Kerki postopa. — Na podgorju Mušče sreča se s kraljevskoj vojskoj, ktera še ni bila vsa skupljena, i koja iz samih Horvato - Dalmatinah obstojaše (je obstala,) kjer je sila Ugrah na Mokinskem polju bila uništena (vničena.) Komaj da divji Tatar željni svoj plèn (Beute) ugleda, zavriscue ko kača u puščini svoj „Allah“ in začne, ko ona, dolgovato in urno svoje télo vijati, te junačke slavenske ude lomiti. Navala divjih biaše (je bila) po-

*) Bliso Reko. **) Na Ugarskem.

gostoma in strašna, odpor naših hrabren in odločen do smerti — al zastoj — . . . Hrabrost mora mnogobrojnoj sili se odmaknuti. Strupni dež smertonosnih tatarskih strélah preverže že prve verste kraljevske čete (trume); prék nakupljenih, u kervi plavajočih teles naših postopava že divji Tatar, da predere do srédišča vojske, kjer je kralj bil, — i desiravno tud' on na ovem mostu med življenjem in smertjo ni cël ostal — se vendar blizo do kralja Béle dotolče, i malo da ga živa ne ulovi, kjer mu oprode kraljevi padoše (so padli) že mertvi pred noge. — Kjer se naši bojijo za življenje svojega kralja, ktermu i brez tega nič več ni ostalo, nego zvesta serca slavenska, — mora en oddél naših ž njim u bližnu goru Košič odstopiti. To sovražnik videči, naleti na ostavšu vojsku s dvojnatem serdom, i začne jo, kako kosa na zelenem travniku travu, nemilo seči. Med bliskajočimi meči gromel je že slavodobitni „Allah“ divjakov, kako grom za bliskom; sabla prétijoča uništenje horvatskega in ugarskega imena, ino nade od milionah visile so o lasu, . . . kad se glej! Bog kerstjanah smili ino prevzetnost nevernikov poniži. Iz herbta udari na Tatare jedna četa doljno slavonskih dobrovoljcah pod načelničtvom tréh hrabrih Srémcah: Kreča, Kupiše i Raka, — i u tisti trenutek doleteli so sivi sokolovi z otoka kerke: Frankopani (Jarnej in Miroslav), Lapsanović (pozneje Oršič) Kačić i ini s zaostavšoj kraljevskoj vojskoj, i siloj orožanega naroda. Kako levica, kad se joj mladi leviči dave, navale vsi koljiko ih je bilo na tatarske črede, te ih začno tako dolgo mlatiti i seči, dokler se njihova kervožeja u divjoj kervi ne razhladi,

(Konec sledi.)

Še ena prilika.

Bila sta si nékdaj dva soseda, — Vsak je imel na svojem dvorišču studenc, kteri mu je obilno dobre

hladne vode dajal, — Na enkrat se eden sosedov zmisli — ajd, gre na dvorišče svojega soseda, i zatakne mu izvirk! — Voda siromaku zastane, hudobnežu pa le obilnije teka. — Prenapete žile, ktere vendar izvirk iméti morajo, se skoz rude, pesek in kremen predero, ino u sosedov studenc vlijo. — Brez vode siromaku ni bilo mogoče živéti, kaj početi? Révez, ki je imel doma lastni studenc, mora mimo svojega na sosedovi žleb po vodo hoditi. — Dolgo, dolgo let mora tako stradati — sosedi ga pa zaničujejo, kjer nima vode — počasi ga čisto pozabé! — Koljiko časa je zatratil po potu! (kjer je moral daleč po vodo iti), koljiko časa bi si bil prištédil (persparal), u kterem bi si bil mnogo kaj pripravil, in obogatil, namést, da je obožal!! — Čez dolgo, dolgo časa se vendar le premisli, da sosed nima pravice mu njegov lastni studenc zadušiti ino toljiko škoditi; pogumno se odpravi žleb odtaknut! Al kaki krik, kaki vrisk, kako vpitje, kadar to sosed zvé: „Nehvaležneži, nesramneži! neumneži!“ so še naj lépsa imena bile, ko mu jih je dajal „ti nisi nikdar svojega studenca imel, zmiram si moje vode vžíval,“ sadaj mi pa s nehvaležnostjo plačuješ!? In „oj“ in „ej“ in „glej“ in žuganje in psovanje po celem sosedovem dvoru, in Bog zna! kaj še vse. — Na zadnje mu se še posmehuje ino pravi, da na njegovem dvorišču voda izvirati še ne more. — Al ubogi sosed se ne da motiti, spomnivši se dolgih lét stradanja in truda gré ino serčno odbije zatik! —

S pervenja je voda le poredkoma perkapala, ker se je navadla bila na sosedovi studenc stekati, al počasoma se je nje zmiram več nabralo ino néko jutro, ko pride na studenc — ej! kako veselo je bistra, hladna vodica po žlebu tekla — prostorna kamenita kad je bila polna, po vseh straneh je že dol curelo, — in evo! tad' u sosedovo dvorišče so se potočci zalivali!!

Oj premili, dragi slovenski moj narod! tvoj sosed je pravdo izgubil, tvoj studenec, tvoja narodnost ti je povernjena. Izvirik domačega studenca je od-taknjen, na tvoje dvoriše, že priteka iz njega čista studenčina, s kateroj si lica umij in se osnaži, da se te drugi izobraženi narodi sramovali nebojo; alj pazi da ti ga lenoba, alj domača nesloga ne zajezi in sopet od tebe ne odverne.

Evo! zatik je odbit, — že kaplje — visoko se zdviga Voda u žar, in v bistrem, svetlem loku že šviga:

Bogu na hvalo i dar, — rodu na kinč ino prid, Nam ino „Slavi“ na čast, na večni spomin domovini:

Bratje! le urno naprej! na polju Slavenskega djanja!

Bratje! le urno naprej! čaka nas krasni uspeh. Rod naš zdvignil se bo, visoko čez druge narode,

Mahni s perutam le, gor proti soucu zleti; — Glasno bo nékdaj slovel bo spričal vašo marljivost!

Časi približajo se, slovelo bo „ime Slavensko“,

Časi približajo se — bratje! sdaj krepost velja! Um in pogum, blagò, vso moč ino silo narodu —

„Nič pa brez Boga ne bo; -zato prosimo
ga vsi:

O n naj daja pomoč, naj O n blagoslovi nam
délo!“

Dragutin Réšanski.

Prijazen dopis.

V sercu me teži, zakaj da se mi duhovni, ki bi imeli z lučjo napredovanja naprej svetiti, tako dolgo enakopravnosti ne poslužimo slovenskih uradniških listov n. p. kerstnih, poročnih, mertviških itd. izdajati. *) Večidelj se je po duhovnih slovensina

*) Ko bi se ta teža vendar vsem duhovnem na serce vlegla! pa jih je še veliko, ki na posebni ukaz čakajo, katerega pa dočakali nebojo. U.

pred večnoj pogibeljo vbrani, po njih zopet zbudila, po njih se mora tudi izobrazovati. Zato pošlem, ako katerimu vstrežem, 5 kratkih formularov za poskušnjo. **)

Kerstni list.

Iz kerstnih bukev D. stran 16. katolske fare M. B. v Ulimji, Štajerske dežele, Četerdeskiga kantona, — podpisan pričam, de je Jožef Vovk ¹⁾ in njegove žene Mice Obrezove ²⁾ — oba katolske vere, — 1. Junia Tavfent osem sto šestnajst (1816) v okolici Brinovec v soseski Sele Nro. 89 leté fare rojen, katerega so v pričo kmetiških botrov Miha Tonic in Neže njegove žene častivredni kaplan g. Jožef Semrekar po katolskimu redu kerstili.

V poterjenje uradniški podpis in pečat.

Farno opravništvo M. B. (Matere Božje) u Ulimji 16. Februarja 1850.

Nekolike iz slovenskega praznoverstva.

Kdor bi cvertje iz sovcajih jajc narejeno jedel¹⁾ bi se na sovo spremenil.

Kdor si iz čmerlovega voska svečo napravi in jo na sv. večer pri polnočnicah vžge, bo videl in spoznal vsako veščico (copernico).

Kdor se dan sv. Gala njemu u čast posti, bo našel čbele tisto leto.

***) Druge bomo u prihodnih listih prinesli.

U.

¹⁾ Jes mislim, de naj perimki le v pervimu padežu stoje, de se krivo ne zastopijo; če bi pa to slovenske ušesa šipalo, bi se morlo vender le za voljo razumlivosti neslovencom „Vovk'a“ in ne „Vovka“ — pisati.

²⁾ Obrezove namesto rojene Obrez, kar je veliko krajši in se mi bolj slovensko zdi. Pisatelj.

Mavrica (Schwarzspecht) je smertna tica, kje se ona izglasi, bo kmalo nekdo vmerl.

Vranovi so nekđaj čudno lepo peli, kjer so pa tudi o velikim petku, kadar je Kristus vmiral, prepevali, jim je od Boga večna pokora, da imajo zdaj tak gerdi glas.

Slaviče je Marija kaznila, da morajo noč in dan prepevati, ker so ji spijočega Jezusa zbudili.

Verganje (Pilzlinge) rastejo iz drobtinc, katere je Kristus beli kruh jedé po sveti raztrosil.

Mačka ima na konci repa škrate, zato ji v nekterih krajeh repa prisekajo.

Mačka vsaki kosec kruha, pred ko ga pojé strese, da iz njega božji blagoslov otrrese, katerega ni vredna.

Konja je peklenski duh napravil, pa oživiti ga ni mogel. Bog ga je po nogi s palco vdaril in konj je bil živ.

Stara mati.

(Kratkočasnica na kmetih.)

Prevboga stara mati,
 Ki ne more zgodaj vatati,
 Ker si ne more hišice pomesti,
 Merzle vodičice prinesti.
 Ona ima mlad'ga sinka,
 Prelepega Martinka.
 Že ga je zgodaj budila:
 „Oj vstajaj, vstajaj sinek,
 Prelepi mlad Martinek,
 Pojdi jiskat si enakote,
 Sebi enakote, men lahkote.“
 „„Preljuba moja stara mati,
 Kje bo moja enakota,
 Moja enakota, vam lahkota?
 „Pojdi k svojem kerstnem botru,
 Ki so te pomogli kerstiti,
 Naj pomagajo te oženiti;
 Pa pojdi prek bistro Save,

Prek te vode nezdrave,
 Po one županovo rejenko,
 Po eno lepo mlado Alenko.⁴⁴
 Že so tam prihajali,
 Bele roke podajali —
 „Dobro jutro oče župan,
 In tudi mati županja,
 Bote nam dali svojo rejenko,
 Prelepo mlado Alenko?
 Tista bo meni enakota,
 Moje matere lahkota,
 Ki si ne more hišice pomesti,
 Ne mrazle vodičice prinesti.⁴⁴
 Kaj je mat županja strila,
 Mlado Alenko pod korito skrila.
 „Kaj bote vi s mojoj rejenko,
 S beštjo gerdo, potepenko?
 Vzemite mojo hčerko,
 Bogato mojo Jerko;
 Bo imela dva perstana zlata,
 Pa dva vola rogata.⁴⁴
 „Najte, najte mat županja,
 Mi smo prerevni za vašo hčerko,
 Za vašo hčerko, bogato Jerko;
 Ali dajte nam svojo rejenko,
 Premlado lepo Alenko,
 Tista bo meni enakota,
 Moji materi lahkota.⁴⁴
 Petelinček kukorika:
 „Mlada Alenka je podkoritom;⁴⁴
 Pa so jo prijeli za belo roko,
 Pa so jo peljali v cerkvo žegnano
 Tam so se poročili,
 Sveti zakon zadobili,
 Pa so jo domó peljali,
 Materi za lahkoto dali,
 „Nate to 'mate stara mati,
 To je moja enakota,
 Ta bo vaša lahkota.⁴⁴

Nabéra slovenskih besed in izrazov,

Bubati, (po otročji rečeno)	Herkovca, <i>Heiserkeit.</i>
<i>schmerzen.</i>	Izpotiti si kaj, <i>sich etwas</i>
Bumati, (po otr. rečeno)	<i>einfallen lassen.</i>
<i>trinken.</i>	Izblazniti, koga <i>einen (vor</i>
Cok, a, <i>Schmutzleck.</i>	<i>Schlaf) aufschrecken.</i>
Cokati, <i>Schmutzleckema-</i>	Jaskati, <i>schreien, wie eine</i>
<i>chen.</i>	<i>Henne.</i>
Cverčati, čim, <i>zwischen,</i>	Jad, a, <i>Ungeheuer.</i>
<i>prasseln.</i>	Ježica, <i>Stachel eines Igels.</i>
Činjalo, = <i>rešeto.</i>	Ježičje, <i>Kastanienhülsen.</i>
Čavžati, <i>dummes Zeug</i>	Kložja, <i>Trödelwerk.</i>
<i>reden.</i>	Koloriža, <i>Radgeleise.</i>
Črepotati, <i>tönen wie ein</i>	Kovk, a, <i>Lende, Seite.</i>
<i>zerbrochener Topf.</i>	Kavsl, <i>Hefstiel (an einer</i>
Češnjak, (zaničljivo) <i>Zahn.</i>	<i>Kette).</i>
Čamra, <i>schlechte Kappe.</i>	Kopnéti, (n. p. <i>kruh</i>)
Čekel, <i>kla, Hauszahn.</i>	<i>muffig sein.</i>
Dobriti, (lau, konopljo)	Kozica, <i>Moosschnepfe.</i>
<i>resten.</i>	Korondača, <i>Feuerkrötte.</i>
Domotožnost, <i>Heimweh.</i>	Lila, <i>Docke, Puppe.</i>
Duškati, <i>Luft, Athem ho-</i>	Lipán, <i>Aich (ein Fisch)</i>
<i>len.</i>	Liska, <i>Rohrhuhn.</i>
Glavatica, <i>Saamenbeet.</i>	Neskuten tna, o, <i>schmut-</i>
Glen, <i>Schleim.</i>	<i>zig, unrein.</i>
Na glavo se postaviti,	Odlok, <i>Bescheid, Antwort.</i>
<i>das Äusserste thun.</i>	Omašen, šna, o, <i>umfang-</i>
Gaucati, <i>schaukeln.</i>	<i>reich.</i>
Hlapen, pua, o, <i>weit, (von</i>	Puža, <i>Puppe. Docke.</i>
<i>Kleidern).</i>	Perstina, <i>Erdgewächse.</i>
Hočliv, a, o, <i>begierig.</i>	

U zalogi „slovenske čbele“ se še dobi nje prvih iztisov, zatoraj je pol- in celoletna prijemsina vsakemu novemu p. n. g. predplačniku še zmirom odperta.

Založnik.

Odgovorni urednik J. Drobnič. Natiskar in založnik J. K. Jeretin.